

Reprezentace církevních restitucí v období 1. 3. 2016 – 31. 7. 2016

Analýza zpravodajství	4
Analýza publicistických pořadů	7
Téma zdanění církevních náhrad.....	8
Téma sporů o majetek obcí a krajů	9
Téma dohody prezidenta Zemana s Dominikem Dukou	9
Analýza Názorů a argumentů	10

Zpracováno: 6. 10. 2016

Zpracoval: Jaroslav Růžička

Kodéři: Josef Baxa, Irena Buršová

Oddělení: Oddělení analýz a výzkumu Českého rozhlasu

Kontakt: josef.baxa@rozhlas.cz

Tato analýza se snaží odpovědět pomocí kvantitativních prostředků na otázku naplnění veřejnoprávní role Českého rozhlasu při informování o tématech souvisejících s restitučním vyrovnáním křivd způsobených církvím a náboženských společnostem mezi roky 1948 a 1989 (dále pouze „církevní restituce“). Konkrétně jde o prověření domněnky nevyváženosti zastoupení postojů v těchto tématech. Zdrojem dat jsou přepisy vysílání společnosti Newton Media.

Analýza se zaměřuje na období od 1. 3. 2016 do 31. 7. 2016, tj. celých pět měsíců vysílání. Celkově bylo zpracováno 39 různých¹ pořadů vysílaných na 13 stanicích Českého rozhlasu. Přesněji bylo zpracováno 4815 vydání² těchto pořadů, která dohromady obsahovala 142 950 promluv.

Za sledované období bylo identifikováno 6 hlavních témat relevantních pro vysílání:

1. dohoda Miloše Zemana s Dominikem Dukou o majetku na Hradě (dále „Dohoda Zeman-Duka“)
2. zdanění církevních náhrad (dále „zdanění náhrad“)
3. spory o majetek obcí a krajů (dále „spory s obcemi a kraji“)
4. ostatní případy restitučních sporů (dále „ostatní spory“)
5. konkrétní případ restituovaného majetku (dále „ostatní restituce“)
6. jiné

Témata byla jednotlivým vydáním přiřazena kodéry na základě znalosti promluv a nadpisu daného vydání. Jako téma nebyla zařazena diskuse ohledně možnosti převedení některých objektů na Hradě do státního vlastnictví. Ačkoli by se taková operace týkala církevního majetku, který mohl být v minulosti získán restitucí, nesouvisí přímo s restitučním vyrovnáním jako takovým.

U každého relevantního vydání pořadu rozhodl kodér o tom, zda v něm bylo přidělené téma zastoupeno jako:

1. hlavní téma (kódovaný obsah byl z většiny věnován danému tématu)
2. vedlejší téma (kódovaný obsah se danému tématu věnoval, avšak v menší míře)
3. okrajové téma (dané téma bylo v kódovaném obsahu pouze letmo zmíněno)

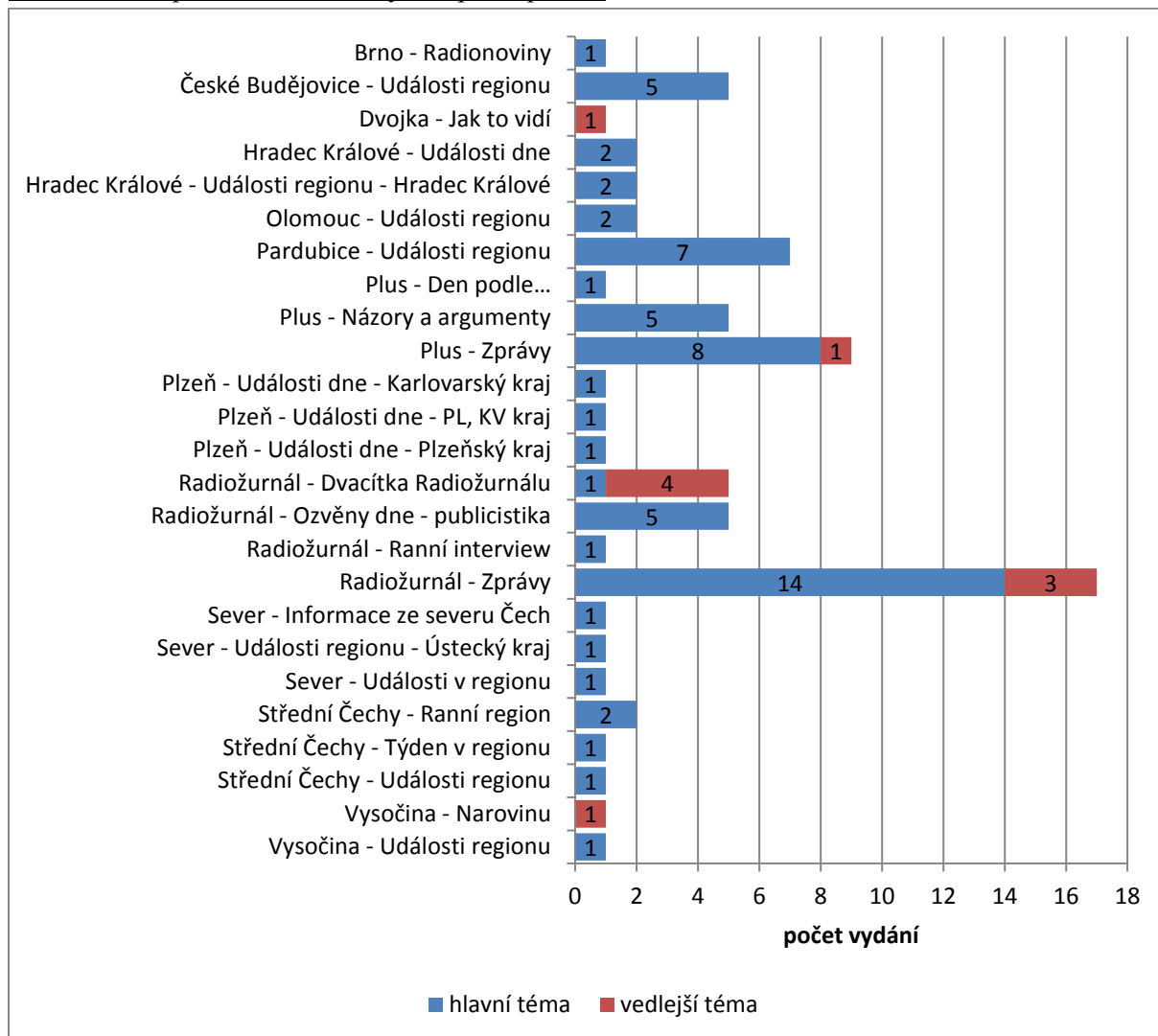
K identifikaci relevantních promluv byla použita klíčová slova „církev“ a „restituce“ ve všech tvarech, které připouští český jazyk. Po vyloučení chybně pozitivních výsledků bylo takto získáno 978 promluv v 82 vydáních. V sedmi případech se jednalo pouze o okrajovou zmínku, která byla vyřazena z dalšího zpracování. Výsledkem bylo 75 vydání s celkovým počtem 704 promluv, které byly analyzovány hlouběji.

---

¹ Za různé pořady se zde nepovažují pořady stejného jména vysílané v různých časech, typicky Zprávy.

² Vydáním se rozumí konkrétní instance daného pořadu, například jeden blok pořadu Zprávy nebo jedno vysílání pořadu Jak to vidí. Vydání se může u komponovaných pořadů dělit na menší celky, články. Článkem je například jedna zpráva v bloku zpráv. Ve sledovaném období se nicméně nestalo, že by byly jako relevantní shledány dva různé články jednoho vydání, proto v analýze pojem „článek“ pro zjednodušení nepoužíváme a pokud mluvíme například o vydání Zpráv, máme tím na mysli právě jeden článek daného vydání Zpráv.

Graf 1: Zastoupení relevantních vydání podle pořadů

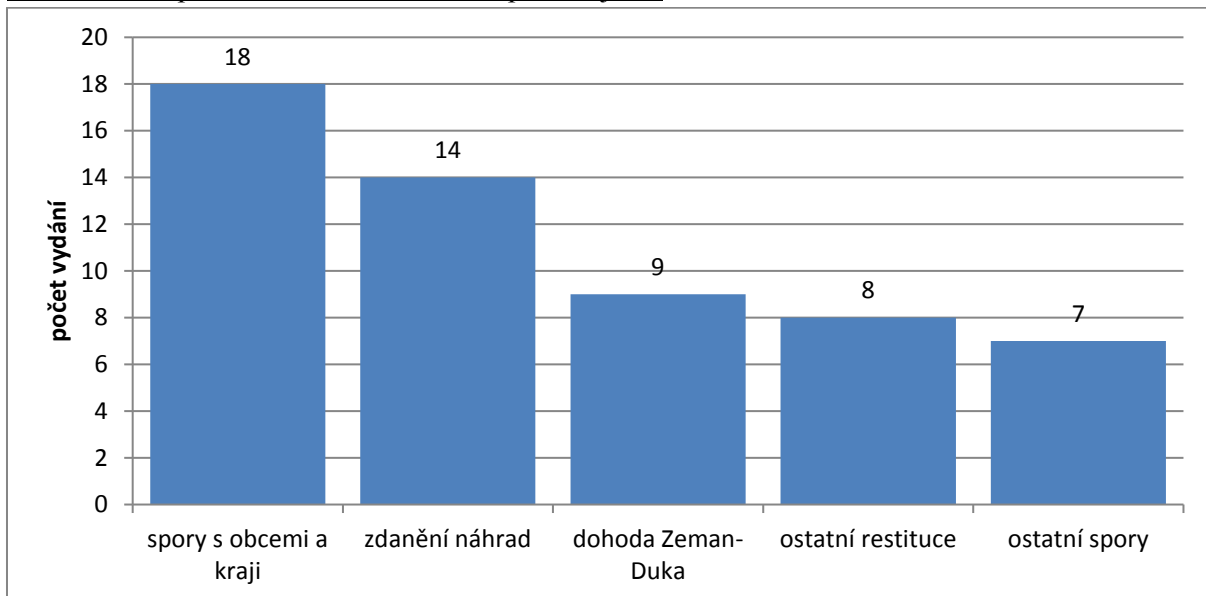

Analýza zpravodajství

V rámci zpravodajství bylo identifikováno jako relevantních 56 vydání s celkovým počtem 165 promluv (celkově bylo zpracováno 3219 vydání obsahujících 39 132 promluv). Jako zprávy jsou pro účely této analýzy chápány pořady:

- Události regionu (Pardubice, České Budějovice, Střední Čechy, Vysočina, Olomouc, Hradec Králové, Sever),
- Události dne (Plzeň, Hradec Králové),
- Zprávy (Plus, Radiožurnál),
- Informace ze severu Čech (Sever),
- Radionoviny (Brno), Ranní region (Střední Čechy),
- Týden v regionu (Střední Čechy).

Graf 2: Zastoupení relevantních témat ve zpravodajství:

Z grafu vidíme, že se ve zprávách nejčastěji objevovalo téma majetkových sporů církví s obcemi a kraji. Jednalo se nejdříve o informace o sporech samotných a následně o vůli katolické církve od těchto sporů v případě krajů upustit.

Tabulka 1: Nahrávky hostů publikované ve zprávách

jméno	strana	popis	spory s obcemi a krají	zdanění náhrad	dohoda Zeman- Duka	ostatní restituce	ostatní spory	celkem
Andrej Babiš	ANO	ministr financí		1				1
Jiří Běhounek	ČSSD	hejtman Vysočiny						
Dominik Duka		kardinál		2	3			5
Josef Dvořák	ČSSD	krajský radní					1	1
Vojtěch Filip	KSČM	předseda KSČM		1				1
Tomáš Halík		katolický kněz						
Daniel Herman	KDU-ČSL	ministr kultury		1				1
Metoděj Hoffman		vikář české provincie řádu					1	1
Tomáš Holub		sekretář Čes. Biskup. Konf.	1	1				2
Jan Hůda		předseda Rybářství Třeboň					2	2
Milan Chovanec	ČSSD	ministr vnitra		1				1
Jan Jandourek		sociolog						
Lukáš Jelínek		politolog						
Simona Juráčková		mluvčí NPÚ					1	1
Marian Jurečka	KDU-ČSL	ministr zemědělství		1				1
František Lukl	BEZPP	předseda Svazu měst a obcí	3					3
Václav Mačát	ČSSD	místostarosta Mor. Třebové	1					1
Václav Malý		biskup						
Slávka Matoušková		kastelánka					1	1
Benedikt Mohelník		katolický kněz	1					1
Martin Motyčka		ředitel Diecézního muzea v Brně				1		1
Jiří Ovčáček	*SPO	mluvčí prezidenta republiky			1			1
Miroslav Páral		spolumajitel Skiparku Filipovice					1	1
Stanislav Polčák		před. Sdruž. míst. samospráv						
Bohuslav Sobotka	ČSSD	premiér	2					2
Alena Štumpfová		advokátka benediktnů	3					3
Jaromír Talíř	KDU-ČSL	poslanec		2				2
Miloslav Vlk		kardinál		1				1
Miloš Zeman	SPO	prezident republiky			3			3
Jiří Zimola	ČSSD	hejtman Jihočeského kraje	1	2				3

Vzhledem k tomu, že téma eventuálního zdanění církevních náhrad bylo explicitně zmíněno a jedná se o téma, ve kterém existují veřejně známá protichůdná stanoviska, je možné vyjádřit zastoupení těchto veřejných stanovisek, která se v rámci tématu ve vysílání objevila³:

Tabulka 2: Postoje a zastoupení v tématu zdanění církevních náhrad:

jméno	strana	popis	výskyty	postoj
Andrej Babiš	ANO	ministr financí	1	pro
Dominik Duka		kardinál	2	proti
Vojtěch Filip	KSČM	předseda KSČM	1	pro
Daniel Herman	KDU-ČSL	ministr kultury	1	proti
Tomáš Holub		sekretář Čes. Biskup. Konf.	1	proti
Milan Chovanec	ČSSD	ministr vnitra	1	proti
Marian Jurečka	KDU-ČSL	ministr zemědělství	1	proti
Jaromír Talíř	KDU-ČSL	poslanec	2	proti
Miloslav Vlk		kardinál	1	proti
Jiří Zimola	ČSSD	hejtman Jihočeského kraje	2	pro

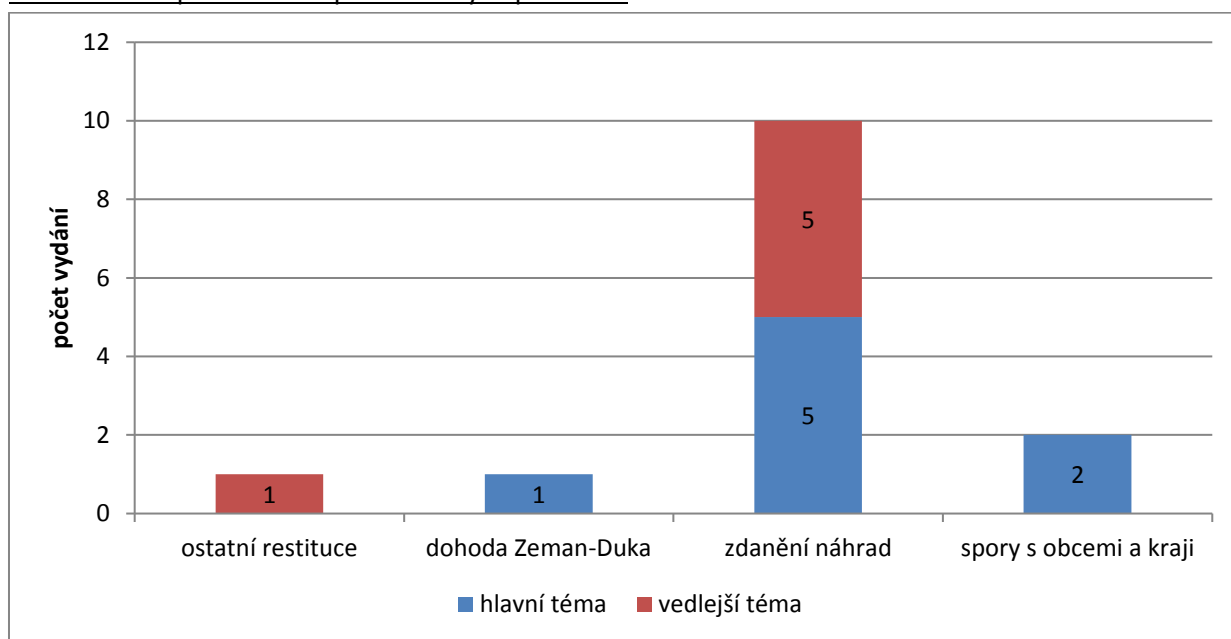
³ Výrazy „pro“ a „proti“ ve sloupci postoj vyjadřují, zda je o dotčené osobě veřejně známo, že souhlasí či nesouhlasí s eventuálním zdaněním církevních náhrad.

Analýza publicistických pořadů

Jako publicistické pořady jsou pro účely této analýzy chápány pořady:

- Narovinu (Vysočina),
- Ranní interview (Radiožurnál),
- Ozvěny dne (Radiožurnál/Plus),
- Dvacítka Radiožurnálu (Radiožurnál),
- Den podle (Plus)
- Jak to vidí (Dvojka).

Graf 3: Zastoupení témat v publicistických pořadech

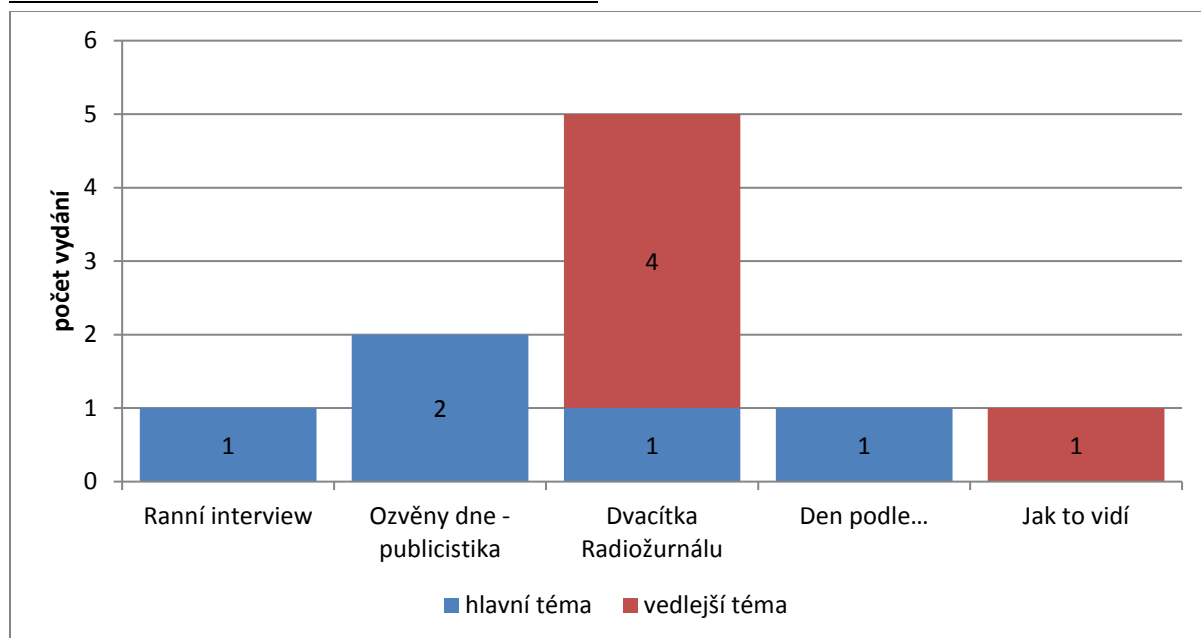

Z grafu je patrné, že vyšší reflexe se za zkoumané období dočkalo pouze téma zdanění církevních náhrad, a to především v pořadu Dvacítka Radiožurnálu.

Téma zdanění církevních náhrad

Téma možného zdanění církevních náhrad bylo nejvíce reflektováno analyzovanými publicistickými pořady.

Graf 4: Reflexe tématu zdanění církevních náhrad

Z grafu je vidět, že se tomuto tématu věnovala především stanice Radiožurnál, na které se objevilo dané téma celkem sedmkrát, z čehož celých pět výskytů připadá na pořad Dvacítka Radiožurnálu.

Tabulka 3: Zastoupení a postoje hostů publicistických pořadů

jméno	strana	popis	postoj	Ozvěny dne (hlavní téma)	Dvacítka Radiožurnálu (hlavní téma)	Dvacítka Radiožurnálu (vedlejší téma)	Jak to vidí (vedlejší téma)	celkem
Dominik Duka		kardinál	proti				1	1
Vojtěch Filip	KSČM	předseda KSČM	pro			1		1
Tomáš Halík		katolický kněz	proti			1		1
Daniel Herman	KDU-ČSL	ministr kultury	proti	1	1			2
Lukáš Jelínek		politolog	proti	1				1
Václav Malý		biskup	proti			1		1
Miloslav Vlk		kardinál	proti	1		1		2

V tabulce není uveden pořad Den podle, neboť neměl hosta mimo Český rozhlas – jednalo se o rozhovor Barbory Tachecí s Petrem Nováčkem. Rovněž zde není uveden pořad Ranní interview, kde se pro změnu jednalo o rozhovor Jiřího Chluma s Marií Bastlovou, analytičkou Českého rozhlasu. Ve sloupci pořadu Ozvěny dne jsou celkem tři výskyty, neboť v jednom vydání se objevili dva mluvčí (konkrétně Lukáš Jelínek a Daniel Herman).

V pořadech byla ve dvou případech puštěna nahrávka osoby, která se vysílání jinak neúčastnila:

- Ve vydání Ozvěň dne s Miloslavem Vlčkem zazněl nahraný zvuk Vojtěcha Filipa kritizující ČSSD za nedodržování předvolebního slibu revize církevních restitucí.
- Ve vydání ozvěň dne s Danielem Hermanem byl puštěn záznam Andreje Babiše kritizující řešení církevních restitucí zvolené Nečasovou vládou.

Z pohledu na známé postoje jednotlivých hostů, kterým odpovídala i jejich vyjádření ve vysílání, je patrné, že záporný postoj k eventuálnímu zdanění církevních náhrad byl zastoupen podstatně více než postoj opačný.

Téma sporů o majetek obcí a krajů

Toto téma se objevilo dvakrát v pořadu Ozvěň dne jako hlavnímu tématu, a to 7. 7. 2016 a 18. 7. 2016.

- V prvním případě se jednalo o diskusi důvodů, které vedly Českou biskupskou konferenci (ČBK) ke stažení majetkových žalob vůči krajům. K tématu byl pozván Tomáš Holub, který působí jako sekretář ČBK.
- Ve druhém případě se konkrétněji jednalo o požadavek Sdružení samospráv, aby církve stáhly kromě žalob vůči krajům i žaloby vůči obcím. K tématu se jako host vyjádřil Stanislav Polčák (TOP 09) za Sdružení samospráv, kterému předsedá, a opět Tomáš Holub za katolickou církev.

Téma dohody prezidenta Zemana s Dominikem Dukou

Toto téma se objevilo ve zkoumaném vysílání publicistiky pouze jednou, a to 4. 3. 2016 v pořadu Ozvěň dne. Jednalo se o shrnutí dohody a vyjadřoval se k němu Dominik Duka (kardinál katolické církve) a Jan Jandourek (sociolog). V Pořadu také zazněl nahraný zvuk prezidenta Zemana prezentující jeho stanovisko.

Analýza Názorů a argumentů

V názorech a argumentech bylo identifikováno celkem pět vydání týkajících se analyzovaného tématu. Šlo o čtyři komentáře a jeden krátký rozhovor.

Krátký rozhovor byl veden 18. 3. 2016 s Petrem Hartmanem a týkal se otázky, proč se kolem církevních restitucí objevují stále nové problémy. Petr Hartman následně shrnul pravděpodobné příčiny, především složitost problematiky, nemožnost učinit restituce výčtem a poměrně dlouhá doba od doby, kdy ke křivdám došlo.

Ze čtyř komentářů jsou tři z pera Jiřího Leschtiny. První, publikovaný 30. 3. 2016 kritizuje postoj Andreje Babiše ke zdanění církevních restitucí a viní jej z populismu a snahy zalíbit se před volbami. Kromě toho jej kritizuje stran jeho farmy Čapí hnízdo.

Druhý komentář, publikovaný 19. 5. 2016 vyhroceně kritizuje návrh ministryně Šlechtové na převedení celého areálu Pražského hradu do vlastnictví státu. Kromě toho se v tomto komentáři zmiňuje dohoda mezi Milošem Zemanem a Dominikem Dukou o urovnání nároků katolické církve na Pražském hradě.⁴ Komentář opět končí obviněními z populismu a vrací se k osobě Andreje Babiše a jeho farmě Čapí hnízdo.

Třetí článek, publikovaný 31. 5. 2016 opět obviňuje z populismu, avšak tentokrát jihočeského hejtmana Jiřího Zimolu, který stál (společně s KSČM) za podáním návrhu na zdanění církevních náhrad. Za tímto návrhem vidí útok na předsedu ČSSD Bohumila Sobotku. Jde opět o vyhrocenou kritiku.

Poslední komentář přednesl 21. 7. 2016 Lukáš Jelínek. V komentáři rovněž odmítá případné zdanění církevních náhrad a vidí za ním především útok na premiéra Bohuslava Sobotku.

---

⁴ Proto byl tento komentář zařazen mezi relevantní.